

B.A. (Honours) Examination 2018
Semester-III (CBCS)
Sanskrit (Honours)
Course : CC-5
(Classical Sanskrit Literature (Drama))

Time : 3 Hours

Full Marks : 60

Questions are of value as indicated in the margin

सर्वेषां प्रश्नानामुत्तरं सरलसंस्कृतेन लिखत।

क-विभागः

1. 'दुःखं न्यासस्य रक्षणम्' - कस्योक्तिरियम्? कस्य न्यासस्य प्रसङ्गः अत्र चर्चितः? पाठ्यांशमनुसृत्य समग्रं वृत्तान्तम् उपस्थापयत। 1+3+3=7

Or

मिश्रविष्कम्भकस्य किं लक्षणम्? स्वप्नवासवदत्ते षष्ठाङ्कस्थां मिश्रविष्कम्भककथामुपस्थाप्य तस्याः गुरुत्वं विश्लेषयत। 2+3+2=7

2. भावसम्प्रसारणं कुरुत-

चक्रारपंक्तिरिव गच्छति भाग्यपंक्तिः। 4

Or

परस्परगता लोके दृश्यते रूपतुल्यता।

ख-विभागः

3. नान्द्याः लक्षणं किम्? अभिज्ञानशकुन्तलस्य मङ्गलश्लोके नान्दीलश्रणं संघटयत। 10

Or

अभिज्ञानशकुन्तलस्य कथाविस्तारे दुर्वाससः शापवृत्तान्तस्य मूल्याङ्कनं कुरुत।

4. अधस्तनयोरेकस्य श्लोकांशस्य तात्पर्यं व्याख्यात-

(क) अकृतार्थेऽपि मनसिजे रतिमुभयप्रार्थना कुरुते। 6

(ख) अर्थो हि कन्या परकीय एव।

ग-विभागः

5. अभिज्ञानशकुन्तलस्य भरतवाक्यं लिखत। तस्य वाक्यस्य व्याख्यानं तथा कुरुत येन नाट्यकारस्य अभिमतं स्फुटं भवेत्। 5+5=10

Or

कतमस्मिन् प्रदेशे मारीचाश्रमः? तत्र शकुन्तला कीदृशं विरहव्रतं विभर्ति? किं त्रितयं तत्र सम्प्राप्तं दुष्यन्तेन? 2.5+4.5+3=10

P.T.O.

(2)

6. अधस्तनेषु श्लोकांशद्वयं सप्रसङ्गं व्याख्यात— 6×2=12
- (क) अचेतनं नाम गुणं न लक्षयेन्मयैव कस्मादवधीरिता प्रिया।
- (ख) हंसो हि क्षीरमादत्ते तन्मिश्रा वर्जयत्यपः।
- (ग) अङ्काश्रयप्रणयिनस्तनयान्वहन्तो धन्यास्तदङ्गरजसा मलिनीभवन्ति।

घ-विभागः

7. नाट्यतत्त्वदृष्ट्या अभिज्ञानशकुन्तलस्य स्वप्नवासवदत्तस्य वा पञ्चसन्धिं विचारयत। 11

Or

नाट्यकाररूपेण शूद्रकस्य भवभूतेर्वा परिचयं प्रयच्छत।
